

MIJLPAAL MALTA

Wie vertrekt voor een lange zeilreis, denkt in eerste instantie niet aan een rondje Middellandse Zee. Jammer eigenlijk, want dit gebied is te mooi om links te laten liggen. Onderweg van Kreta naar Gibraltar zeilen Ivar en Floris langs Malta. Deze stop wordt een onverwachte mijlpaal: dit bijzondere eiland is – ook in de winter – zeker een bezoek waard.

Tekst en foto's IVAR SMITS EN FLORIS VAN HEES

“*ucipara 2, this is Valletta Port Control,*” klinkt het uit de marifoon. Verbaasd beantwoorden we de oproep. We hebben ze toch net laten weten dat we er bijna zijn? “You are in a fish farming zone, move out!” Geschrokken turen we om ons heen. Het is midden in de nacht, maar zo vlak voor de haveningang van de Maltese hoofdstad is het een zee van lichtjes. Hebben we iets over het hoofd gezien? “Belangrijker is nu hoe we hier uitkomen zonder in netten te verzeilen,” roept Ivar. De kustwacht adviseert zuidwaarts te varen. Met onze ogen gericht op mogelijke visbassins of netten loeven we op tot hoog aan de wind. Om ons heen is geen spoor van visserij te bespeuren en ook volgens de kaart zou hier niets aan de hand moeten zijn. Even later passeren we een gele boei en zien we er verderop nog een. “Ze staan niet op de kaart, maar dit moet de grens van het gebied zijn,” stelt Ivar

opgelucht vast. “Nu nog door het labyrint van geankerde schepen naar de marina!”

ALLEEN TEGEN DE ELEMENTEN

De drukte bij het eiland staat in schril contrast met onze oversteek van Kreta tot hier. We zien de hele tocht geen andere zeilboot en ook de vrachtschepen zijn op één hand te tellen. Scheepvaart houdt ons onderweg dan ook niet bezig, het weer en de nabijheid van de Libische kust des te meer. De weervoorspelling blijkt niet te kloppen, waardoor we na enkele dagen meer dobberen dan zeilen. Daarna krijgen we met een uitloper van de mistral te maken en dus met tegenwind. Hoog aan de wind zeilend is de koers pal naar Libië, waar het niet veilig is. Maar de wind belooft alleen maar sterker te worden. Nergens kunnen we schuilen, dus bereiden we ons voor op zwaar

weer. We gaan overstag om naar het noorden te varen, koken eten voor een paar dagen, slaan de kotterfok aan en zetten twee reven in ons grootzeil. Niet veel later waait het dertig tot veertig knopen over dek. In de windvlagen is het geluid oorverdovend en grote hoeveelheden schuimend water gutsen over dek en kajuit. Als we bijliggen, wordt het een stuk comfortabeler, maar dan verlijeren we met bijna twee knopen richting Libië. We besluiten door te zeilen. *Luci* werkt zich dapper door de flinke golven, maar als bemanning hebben we het een stuk zwaarder. Eten wordt versimpeld tot het niveau mueslireep en in de nacht die volgt, slapen we nauwelijks. Terwijl de wind de volgende dag langzaam afneemt, zetten we stukje bij beetje meer zeil. De golven zijn nog steeds indrukwekkend hoog, maar we slagen erin eten op te warmen en koffie te zetten. We kunnen om de beurt slapen en komen weer tot leven. Dan arriveert de beloofde

zuidwestenwind en kunnen we eindelijk rechtstreeks naar Malta varen. De laatste ruim 100 mijl racen we ernaartoe.

EEN NIEUW RECORD

Het blijft donker en stil als we tussen honderden andere jachten in een van de vele marina's rondom Valletta een plekje zoeken. Floris probeert de marifoon nog eens. “Misschien spreek ik die naam niet goed uit.” Aan de opeenstapeling van medeklinkers en x'en is geen touw vast te knopen. Maar dan zien we iemand met een oranje hesje op de pier zwaaien. Even later helpt een dinghy onze eigenwijze, lastig te manoeuvreren langkieler schadevrij achteruit een box in te varen. We liggen amper vast of de nachtwacht gaat er alweer vandoor. “Hier is de toegangspas voor het douchegebouw; morgen regelen we de rest wel.” Alsof hij onze gedachten kan lezen.

ELK WEEKEND IS ER WEL ERGENS EEN BUURTFEEST MET PARADE EN VUURWERK

Gevaren route

- Kreta, Chania (Griekenland)
- Malta, Valetta (Malta)
- Bizerte (Tunesië)
- Sardinië, ankerbaai Porto Budello (Italië)
- Palma de Mallorca (Spanje)
- Cartagena (Spanje)
- Almerimar (Spanje)
- Vanaf Almerimar via de straat van Gibraltar naar Marokko

Langzaam wordt Kreta kleiner achter ons.

Forse tegenwind onderweg naar Malta.

Koers naar de ondergaande zon.

“Heerlijk! Een douche om bij te komen en te vieren dat we onze langste tocht tot nu toe goed hebben volbracht. Negen dagen onderweg: dat is een nieuw record,” roept Ivar met enige trots. “En niet alleen wat de lengte betreft. Niet eerder hadden we zulke harde wind op volle zee!” vult Floris aan.

De komende dagen benutten we alle voordelen van de marina Ta’ Xbiex. Douchen aan wal, de was en boodschappen doen, alles opladen, schoonmaken, en waar nodig repareren: dat alles krijgt voorrang op sightseeing. Wij kunnen bij wel vijf nautische winkels terecht om bootonderdelen te kopen. We regelen alles binnen twee dagen en checken uit, nog voor de derde nacht aanbreekt. We verplaatsen maar een luttele 300 meter verderop en gaan pal voor de Royal Malta Yacht Club voor anker. Alsof de hekken van de marina ons opsloten, keert een gevoel van vrijheid terug. Maar rust? Daarvoor lokt de oude stad waarop we uitkijken te veel. “Op verkenningstocht!” gelast Floris.

OVERWELDIGEND OPENLUCHTMUSEUM

We wandelen naar de overkant van de baai, naar het ommuurde schiereiland Valletta. Omdat Malta waanzinnig dichtbevolkt is, lijkt het halve eiland onderdeel van de hoofdstad te zijn. Maar elke buurt heeft zijn eigen naam en identiteit, die vooral tot uiting komt in de buurtfeesten ter ere van de plaatselijke beschermheilige. “Elk weekend is er wel ergens een buurtfeest met parade en vuurwerk,” vertelt de uitbater van de sandwichkraam waar we een broodje eten. Als hij even met zijn collega kletst, horen we de Arabische klanken van het Maltees. Onze nieuwsgierige blikken opmerkend schertst hij: “Iedereen spreekt ook vloeiend Engels hoor, geen zorgen. Een erfenis uit de Britse tijd!”

Als we door de stad lopen, zien we sporen van de ruim 150 jaar durende Britse heerschappij over de eilanden overal terug: in het linksrijdende verkeer, de rode brievenbussen op straathoeken en de talrijke,

typisch Engelse gebouwen. Ze staan pal naast de veel oudere, zandstenen gebouwen met een meer mediterrane architectuur. Grote kerken getuigen van een rijk religieus verleden en immense forten weerspiegelen de strijd tegen indringers van buiten die hier door de eeuwen heen woedde.

Tot aan de Britse tijd maakten ruim tweehonderd jaar de kruisridders van Sint Jan, ofwel Saint John, de dienst uit. Zij zijn verantwoordelijk voor het meest imposante gebouw in de stad. Op het land dat zij van keizer Karel V kregen, bouwden ze de St John’s Co-Cathedral (‘co’ omdat er nog een tweede kathedraal is), die in pracht en praal zijn weerga niet kent. Pal ernaast gedenkt een geïmproviseerd monument het zeer recente verleden. Foto’s en bloemen eren de journaliste Daphne Caruana Galizia, die de corruptie in de eilandstaat probeerde bloot te leggen en daar in 2017 met haar leven voor betaalde. Zo vertelt de stad ons haar geschiedenis terwijl wij door haar straten

Gebruikte pilots, kaarten en apps

- World Cruising Routes – Jimmy Cornell
- Imray pilot – Mediterranean Sea
- Noonsite.com – de online informatiebron voor lange-afstandzeilers
- Navily – handige app met veel informatie over ankerplaatsen en havens
- Navionics kaarten op de plotter met AIS en op de iPad
- Het weer van morgen – Dieter Karnetzki
- Gribfiles met mooie animaties, via windy.com en de Windy-app.

Voor anker bij de Royal Malta Yacht Club.

Kleurrijk religieus festival in Valletta.

Met Cane en Ana van Get Trashed Malta.

Rijkversierde St John's Co-Cathedral in Valletta.

DE TALRIJKE INHAMMEN RONDE EILANDEN ZORGEN VOOR VEEL BESCHUTTE ANKERBAAIEN

In Jimmy Cornells coverfoto!

en over haar pleinen banjeren. De les bereikt het hoogtepunt als we in de wijk Tarxien opgravingen bezoeken. De maar liefst 5000 jaar oude ruïnes behoren tot de oudste stenen gebouwen ter wereld en bewijzen hoe belangrijk de eilandengroep al in de prehistorie was. "Je kan er ook niet echt omheen," grapt Ivar. "Dus wie over Malta heerste, hield de sleutel tot de oost-westpassage in de Middellandse Zee."

VAN MILITAIR NAAR TOERISTISCH BELANG

Aan strategisch militair belang heeft de eilandengroep evident ingeboet. Nu is toerisme de voornaamste reden voor buitenlands bezoek. Voor ons zeilers is het een welkome tussenstop op weg naar de uitgang van de Middellandse Zee. Om de voorraden aan te vullen, wandelen we naar de supermarkt. Niet alleen de ingang - door de showroom van een autowinkel - is apart. "Shortbread, marmelade en Christmas pudding!" roept Floris door de winkel. "Alsof we weer in Schotland zijn." Bijna alles is geïmporteerd. "Niet zo gek als je ziet hoe volgebouwd het eiland is," pareert Ivar. Zelfs de Maltese wijn die we bij de kassa cadeau krijgen, is van Siciliaanse druiven gemaakt. Voor het eten zullen de meeste toeristen hier niet komen, wel voor de stranden en baaien. De talrijke inhammen rond de eilanden zorgen voor veel beschutte ankerbaaien. Omdat de afstanden niet groot zijn, kan je zo naar een betere plek als de wind draait. En voor wie rust en natuur zoekt, is Gozo ideaal, het kleinere zuster-eiland. Alle Maltezers die we spreken, zijn lyrisch over het natuurlijk schoon en sporen ons aan ernaartoe te varen. Toch blijven wij bij de jachtclub. We liggen hier goed beschermd en bovendien zijn het weer en de zee te koud om te kunnen genieten van het zwemwater in een ankerbaai.

Malta weetjes

- Malta, officieel de Republiek Malta, bestaat uit het hoofdeiland Malta en een aantal kleinere eilanden, waaronder Gozo en Comino.
- Met een oppervlakte van ongeveer twee keer Texel en meer dan 400.000 inwoners is het een van de dichtstbevolkte landen ter wereld.
- Voor zover bekend hebben na de prehistorische bewoners ook de Feniciërs, Romeinen, Vandalen, Goten, Byzantijnen, Arabieren en Normandiërs bezit genomen van Malta.
- In 1530 schonk keizer Karel V het eiland aan de kruisridders van de Maltezer Orde. Zij bouwden de grote vestingen in onder andere Valletta en Mdina.
- Napoleon veroverde Malta, maar in 1800 werd het eiland een Britse kolonie. De Engelse invloeden zijn nog altijd goed zichtbaar.
- Malta werd onafhankelijk in 1964 en werd lid van de Europese Unie in 2004. Sinds 2008 kun je er met euro's betalen.
- Er zijn officieel twee talen: het Maltees (afgeleid van een Arabisch dialect) en het Engels. Twee derde van de bevolking verstaat ook Italiaans.
- 98% van de bevolking is katholiek en er zijn in totaal 376 kerken.

KERSTMARKT MET OLIEBOLLEN

In plaats van te gaan zeilen verkennen we het land per stadsbus. In Mdina wanen we ons in de middeleeuwen, als we een perfect in stand gehouden vesting bezoeken. Vanuit de hoge muren blikken we over het halve eiland. Het kleine formaat van het land, de grote hoeveelheid huizen en kerken, en de afwezigheid van bomen vallen op. In het naastgelegen plaatsje Rabat is het een drukte van jewelste. Hordes mensen banen zich een weg door smalle steegjes langs honderden kraampjes. Het is kerstmarkt! We snacken lokale lekkernijen en krijgen ineens een wat misplaatst thuisgevoel als we op een oliebolle kraam stuiten. Jawel, een Nederlander probeert ze hier aan de man te brengen. Uiteraard helpen we hem daarbij door ook een zak te kopen.

GET TRASHED MALTA

"Zouden er nog goede duurzaamheidsinitiatieven zijn?" vraagt Ivar zich hardop af als we door de straten van Gzira slenteren, de wijk achter de jachtclub. Alle winkels zijn dicht, dus vragen we een voorbijgangster wat er aan de hand is. We raken in gesprek met Melissa, een Amerikaanse studente milieuwetenschappen, die vertelt dat het een feestdag is. Al snel hebben we het over haar studie en over onze reis op zoek naar duurzame oplossingen. "Maar dan moeten jullie Cane ontmoeten!" roept ze enthousiast. "Hij is duiker met een passie voor een gezonde en schone zee."

De volgende dag drinken we wat met hem en Ana, ook een fervent duiker. Cane vertelt: "Ik ben *Get Trashed Malta* begonnen om de zee rond het eiland schoon te maken. Er is zoveel troep in zee! Veel is visserijafval, ook van *fish farms*. Pal voor de ingang van de baai wordt op

Saint Julian's Bay.

dit moment een nieuwe opgezet." "Ja, daar zijn we doorheen gevaren," schertst Ivar. "Maar wat doen jullie precies?"

Ana legt uit dat ze duikacties organiseren om vuilnis van de zeebodem te halen. "En we ruimen stranden op en proberen mensen bewust te maken van het probleem van vervuiling. Want opruimen moet gebeuren, maar je wil natuurlijk voorkomen dat troep in zee komt." Daarom tonen ze opgevisst afval op een tentoonstelling over plastic. Met foto's, video's en statistieken illustreren ze de omvang van het probleem. De opening komt helaas net te laat voor ons, want na tien dagen staat de wind eindelijk goed en nemen we afscheid van Malta, met geüpdatete kaarten.

OP DE ROUTE

Gelegen tussen het oostelijk en westelijk gedeelte van de Middellandse Zee, was Malta voor ons de ideale tussenstop op onze route van Kreta naar Gibraltar. De architectonische schatten waren een cultureel genot en we konden onze voorraden weer aanvullen, zij het met geïmporteerde lekkernijen. Er zijn veel jachthavens, ankerplaatsen en winkels met bootonderdelen. En omdat onze tocht ernaartoe zo'n beproeving was, werd het ook in overdrachtelijke zin een mijlpaal. Ons doorzettingsvermogen werd op de proef gesteld, maar de beloning was de inspanning zeker waard. En dankzij deze grensverleggende ervaring voelen we ons beter voorbereid op de aanstaande Atlantische oversteek, naar Zuid-Amerika. ●

In de marina of ankeren?

Malta is een populaire bestemming onder zeilers vanwege de centrale plek in de Middellandse Zee, de vele marina's en de uitstekende reparatiefaciliteiten. De milde en aangename winters maken het eiland een prima plek om onderhoud te doen of te overwinteren. Er is meer vraag dan aanbod naar ligplaatsen, die erom bekend staan vrij duur te zijn. Tijdig reserveren wordt aanbevolen; via e-mail reageren de marina's zeer goed, hebben we gemerkt. Zie voor meer informatie ook noonsite.com. Voor wie niet zoveel geld wil uitgeven aan havens, zijn er genoeg ankermogelijkheden; voor elke windrichting is er wel iets te vinden. Wij hebben goede ervaringen met de website en app (tip!) van Navily, waarbij gebruikers ankerplaatsen markeren en beoordelen als goed (groen), matig (geel) of slecht (rood).

